

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Στον δρόμο για το σχολείο»

Συγγραφή: ΤΑΛΑΜΠΙΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Εφαρμογή: ΤΟΚΜΑΚΙΔΟΥ ΕΛΠΙΔΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Στο δρόμο για το σχολείο

Εφαρμογή σεναρίου

Τοκμακίδου Ελπίδα

Δημιουργία σεναρίου

Ταλαμπίρης Κωνσταντίνος

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β' Δημοτικού

Σχολική Μονάδα

1ο Δημοτικό Σχολείο Μενεμένης

Χρονολογία

Από 22-10-2012 έως 1-11-2012

Διδακτική/θεματική ενότητα

Σχολικό εγχειρίδιο «Γλώσσα Β' Δημοτικού», ενότητα 1: Στο δρόμο για το σχολείο

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής ζώνης

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Μελέτη περιβάλλοντος

Πληροφορική

III. Ημιτυπικές και άτυπες διαδικασίες εκπαίδευσης

Ερευνητικές Εργασίες – Project

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 8 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας (περίληψη σε χώρους του σχολείου, όπως το εργαστήριο Πληροφορικής, η σχολική βιβλιοθήκη, η αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, η αυλή και οι διάδρομοι του σχολείου).

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές θα πρέπει να έχουν βασική εξοικείωση με τη χρήση του ηλεκτρολογίου και του «ποντικιού», βασική εμπειρία χρήσης του Η/Υ (άνοιγμα φακέλου και αρχείου, αποθήκευση), αλλά και βασική εμπειρία από την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία. Προβλέπεται η ύπαρξη φορητών Η/Υ –ένας για καθεμία ομάδα– αλλά και η ύπαρξη ενός βιντεοπροβολέα (ή διαδραστικού πίνακα) για τη συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης. Ο/η εκπαιδευτικός φροντίζει να δημιουργήσει και να αποθηκεύσει φακέλους με φύλλα δραστηριοτήτων για καθεμία δραστηριότητα στον Η/Υ κάθε ομάδας. Κάθε φορά που ασχολούνται με τις συγκεκριμένες δραστηριότητες, τα παιδιά καθοδηγούνται να ανοίγουν τον φάκελο με το όνομα της ομάδας τους και να αναζητούν τις σχετικές εργασίες ενώ συχνά παρακινούνται και να τις αποθηκεύουν.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Ταλαμπίρης Κωνσταντίνος, Στον δρόμο για το σχολείο, Νεοελληνική Γλώσσα, Β΄ Τάξη, 2012.

Το σενάριο αντλεί

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Βασική επιδίωξη του δημιουργού του σεναρίου υπήρξε η συμπλήρωση και ο εμπλουτισμός του σχολικού εγχειριδίου, μέσα από δραστηριότητες γνωριμίας με υβριδικά κειμενικά είδη, τα οποία χρησιμοποιούνται σε ορισμένες περιπτώσεις καθημερινής επικοινωνίας κυρίως μέσω των Τ.Π.Ε. Στόχος των δραστηριοτήτων του συγκεκριμένου σεναρίου είναι η γνωριμία και η εξοικείωση των μαθητών/-τριών της Β΄ Τάξης με ψηφιακούς χάρτες, η συμπλήρωση ερωτηματολογίου και η «ανάγνωση» ενός γραφήματος, ο συνδυασμός της οπτικής με τη λεκτική παράμετρο και η αναγνώριση των δυνατοτήτων που προσφέρει ο κειμενογράφος στην ανασύνθεση του γραπτού λόγου και στην εξαγωγή συμπερασμάτων. Ανώτερος στόχος του δημιουργού αποτελεί η αναγνώριση –από την πλευρά των μικρών μαθητών/-τριών– της ύπαρξης ποικίλων μορφών κειμένων (γραπτών, προφορικών και υβριδικών) και η εξάσκηση στην αξιοποίησή τους σε αναγνωρίσιμες επικοινωνιακές περιστάσεις, καθώς και σε επικοινωνιακές περιστάσεις που αναδύονται.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Βασική παραδοχή του δημιουργού του σεναρίου αποτελεί η άποψη ότι η χρήση και η αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία μπορεί να λειτουργήσει ως όχημα για τη μετάβαση από το δασκαλοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας στο μαθητοκεντρικό μοντέλο, στο οποίο κυρίαρχη θέση έχει η διερευνητική μάθηση και η αξιοποίηση των πηγών κατά την αναζήτηση της γνώσης. Στο ίδιο πλαίσιο, σημαντική θέση έχουν η διαθεματικότητα και οι ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες κατά τις οποίες, παράλληλα με την καλλιέργεια δεξιοτήτων που αφορούν στη συνεργασία μεταξύ των

μαθητών/-τριών, προωθούνται στόχοι που έχουν να κάνουν με την αυτονομία και την αυτενέργειά τους.

Βασική θεωρητική αρχή που υιοθετείται αφορά στην εποικοδομητική φύση της μάθησης, σύμφωνα με την οποία η ενεργητική επεξεργασία των δεδομένων από την πλευρά των μαθητών/-τριών γίνεται με απώτερο στόχο την ενεργή οικοδόμηση των νοημάτων και σημασιών εκ μέρους τους, μέσα σε μια διαδικασία βιωματικής δράσης, με τον εκπαιδευτικό να έχει τον ρόλο του διευκολυντή και του οργανωτή της κατάλληλης διδακτικής επεξεργασίας.

Το παραπάνω θεωρητικό πλαίσιο αποτέλεσε την αφετηρία των διδακτικών επιλογών κατά την εφαρμογή του σεναρίου σε συνθήκες πραγματικής τάξης. Παράλληλα, επιδιώχθηκε μέσα από την εμπλοκή των μικρών μαθητών/-τριών της Β΄ Τάξης σε βιωματικές καταστάσεις και σε ομαδικές δραστηριότητες να γίνει κατανοητή –σε μια ακόμη ευκαιρία– η κοινωνική διάσταση που έχει η προφορική και η γραπτή επικοινωνία, όπως και η χρήση της τεχνολογίας. Αφετηρία τόσο του αρχικού σεναρίου όσο και της εφαρμογής του υπήρξε η 1η ενότητα του σχολικού βιβλίου της Β΄ Τάξης του Δ.Σ., στην οποία τα παιδιά παρακινούνται να αναφερθούν στη γειτονιά τους, στους δρόμους που διασχίζουν για να φτάσουν στο σχολείο, στη χωροταξική θέση του σχολείου σε σχέση με τον ευρύτερο χώρο της συνοικίας τους και, γενικότερα, στο ίδιο το σχολείο τους.

Το γεγονός ότι η συγκεκριμένη διδακτική ενότητα υπήρξε αντικείμενο πραγμάτευσης ενός ακόμη σεναρίου που εφαρμόστηκε στη σχολική τάξη,¹ συνέβαλε στη διαφοροποίηση του αρχικού σεναρίου με τίτλο «Στον δρόμο για το σχολείο» και στην αναγκαία προσαρμογή του στις συνθήκες της δεδομένης σχολικής τάξης. Η συγκεκριμένη σύμβαση αντιμετωπίστηκε ως ακόμη μια εναλλακτική πρόταση

¹ Πρόκειται για το σενάριο «Τα μαγαζιά», το οποίο αξιοποιεί –όπως και το σενάριο με τίτλο «Στον δρόμο για το σχολείο»– το θέμα της 1ης ενότητας του σχολικού εγχειριδίου προτείνοντας όμως έναν εντελώς διαφορετικό προσανατολισμό και στοχοθεσία. Τα παιδιά και σε αυτό προκαλούνται να ασχοληθούν με ένα θέμα που ξεκινά από τα βιώματα και τις γνώσεις τους σχετικά με τη γειτονιά τους, εξειδικεύοντας όμως στα μαγαζιά που συναντούν «Στο Δρόμο για το σχολείο».

αξιοποίησης του σχολικού εγχειριδίου και ως συμπλήρωμα των επιλογών του προηγούμενου εφαρμοσμένου σεναρίου. Είχε, ωστόσο, ως άμεση συνέπεια την αλλαγή του αρχικού σχεδιασμού όσον αφορά στην επιλογή των δραστηριοτήτων και των στόχων διδασκαλίας που επιχειρήθηκε να υλοποιηθούν κατά την εφαρμογή του σεναρίου. Έτσι, επιλέχθηκε να εφαρμοστεί ένα μέρος του σεναρίου, αντίστοιχοι στόχοι του οποίου δίνονται παρακάτω.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιχειρείται οι μαθητές/-τριες:

- να μπορούν να διαβάσουν έναν ηλεκτρονικό χάρτη και να περιηγηθούν εικονικά μέσα σε αυτόν·
- να αναγνωρίσουν την υλικοτεχνική υποδομή που προσφέρεται στη σχολική τους ζωή, καθώς και τους ανθρώπους που φροντίζουν γι' αυτή·
- να κατανοήσουν ότι η παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου αποτελεί μια διαδικασία συνεργατική και δημιουργική, ώστε να είναι σε θέση να επανασχεδιάζουν, να σχολιάζουν και να αξιολογούν τον παραγόμενο λόγο τους.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιχειρείται οι μαθητές/-τριες:

- να καλλιεργήσουν τον προφορικό τους λόγο (απαντητική ικανότητα, αναδιήγηση και διατύπωση γνώμης)·
- να διευρύνουν τις αρχικές γνώσεις σχετικά με τις λειτουργίες του γραπτού λόγου·
- να αναγνωρίζουν τους διαφορετικούς σκοπούς της ανάγνωσης (αναζήτηση πληροφορίας, επίλυση προβλήματος, απόλαυση και ψυχαγωγία)·
- να αναγνωρίζουν ένα μονοτροπικό από ένα πολυτροπικό κείμενο·

- να καλλιεργούν διαφορετικές αναγνωστικές στρατηγικές ανάλογα με το αν το κείμενο είναι συνεχές, μη συνεχές (χάρτης, γράφημα, σχεδιάγραμμα) ή υπερκείμενο·
- να διευρύνουν το λεξιλόγιό τους·
- να επιλέγουν τα γλωσσικά ή οπτικά στοιχεία που θα χρησιμοποιήσουν σε ένα πολυτροπικό κείμενο, να χρησιμοποιούν χρηστικά βοηθήματα (ορθογραφικό έλεγχο κειμενογράφου) για να επαληθεύσουν τις επιλογές τους, να χειρίζονται κειμενογράφο, να επιχειρούν, να προβάλλουν τη δική τους οπτική γωνία σε σχέση με ένα θέμα·
- να περιγράφουν έναν χώρο·
- να κατανοήσουν ότι η αναγνωστική δραστηριότητα είναι διαδικασία ανάλυσης και η παραγωγή είναι διαδικασία σύνθεσης, όμως και οι δύο είναι πλευρές μιας ενιαίας δραστηριότητας της επικοινωνίας.

Γραμματισμοί

Επιχειρείται οι μαθητές/-τριες:

- να μπορούν να διαβάζουν έναν ηλεκτρονικό χάρτη και να εξοικειωθούν με τη χρήση εφαρμογών του Google Earth·
- να εξοικειωθούν με τη χρήση ενός λογισμικού κατασκευής Comic και βασικών εντολών του (εισαγωγή και διαχείριση εικόνων, δημιουργία κειμένου, αλλαγή γραμματοσειράς και μεγέθους πλαισίου κειμένου, αποθήκευση)·
- να εξοικειωθούν με τη χρήση του κειμενογράφου, να εξασκηθούν στη χρήση του ορθογραφικού ελέγχου, της εντολής αναίρεσης, να αποθηκεύουν και να «κινούνται» ανάμεσα σε δύο αρχεία με την επιλογή της ελαχιστοποίησης και της επαναφοράς.

Διδακτικές πρακτικές

Η τάξη εφαρμογής του συγκεκριμένου σεναρίου αποτελείται από 24 μαθητές/-τριες. Η εφαρμογή του σεναρίου έγινε κατά το μεγαλύτερο μέρος της στην σχολική αίθουσα, γιατί ο χώρος που χρησιμοποιείται ως εργαστήριο Πληροφορικής είναι μικρός και δεν επιτρέπει την εύκολη μετακίνηση των παιδιών και της εκπαιδευτικού. Οι μαθητές/-τριες έχουν μια στοιχειώδη εξοικείωση με τη χρήση του Η/Υ, από τη συμμετοχή τους σε μαθήματα Πληροφορικής την προηγούμενη σχολική χρονιά, ως μαθητές/-τριες σχολείου με αναμορφωμένο πρόγραμμα σπουδών (ΕΑΕΠ), αλλά και από την εμπλοκή τους στην εφαρμογή δύο προηγούμενων σεναρίων. Έχουν, επίσης, σχετική εξοικείωση και εμπειρία ομαδοσυνεργατικής οργάνωσης της τάξης τους.

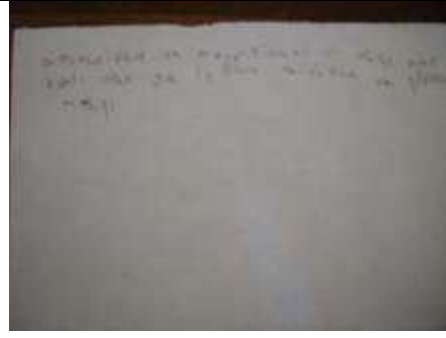

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφορμή για την ενασχόληση με το συγκεκριμένο σενάριο δόθηκε από μια ανατροφοδοτική συζήτηση που προκλήθηκε στην ολομέλεια της τάξης σχετικά με το θέμα «Τι πληροφορίες θα μπορούσαμε να συμπεριλάβουμε σε μια εργασία μας που θα αναρτηθεί στην –υπό κατασκευή– σχολική ιστοσελίδα για το ίδιο το σχολείο μας;». Για μια ακόμη φορά αξιοποιήθηκε η εικόνα του προοργανωτή του σχολικού βιβλίου (Α΄ τεύχος σ. 10), η οποία έδωσε έναυσμα στη σκέψη των μαθητών/-τριών, ώστε τα ίδια να προτείνουν την αναφορά στη θέση του σχολείου σε σχέση με τη γειτονιά στην οποία διαμένουν και την απόσταση του από κεντρικούς δρόμους της περιοχής. Έχοντας στο επίκεντρο του ενδιαφέροντός τους το ίδιο το σχολείο ως θέση αλλά και ως κτίριο, τα παιδιά αναφέρθηκαν στη διαδρομή που πραγματοποίησαν κατά την επίσκεψή τους σε κεντρικούς δρόμους της γειτονιάς τους, αλλά και στο ενδεχόμενο παρουσίας του ίδιου του σχολικού κτιρίου. Οι ιδέες των παιδιών καταγράφηκαν και συμφωνήθηκε να πραγματοποιηθεί ένα σχέδιο εργασίας που θα έχει ως θέμα του «Το σχολείο μας».

Κατά τη διάρκεια της σχετικής συζήτησης οι μαθητές/-τριες της Β΄ Τάξης θυμήθηκαν ότι στο τέλος της προηγούμενης σχολικής χρονιάς (Μάιος 2012), ως οι μικροί μαθητές/-τριες του σχολείου, είχαν αναλάβει να προτείνουν και να φωτογραφίσουν χώρους του σχολείου που οι ίδιοι είχαν επιλέξει, προκειμένου να συνταχθούν επιστολές προς τα παιδιά του Νηπιαγωγείου, μελλοντικούς μαθητές του Δημοτικού Σχολείου.

 <p>«φωτογραφίες.... αποφασίσαμε να φωτογραφίσουμε την αίθουσα υπολογιστών για τι είναι το καλύτερο μάθημα προτη»</p>	 <p>«αποφασίσαμε να φωτογραφίσουμε τη τάξη μας γιατί όταν θα έρθουν τα νήπια να ξέρουν τη τάξη»</p>
	

Το φωτογραφικό αρχείο που συγκεντρώθηκε με τη συνδρομή της Α΄ Τάξης, είχε δοθεί στους μαθητές της περσινής Β΄ Τάξης, οι οποίοι ετοίμασαν τις επιστολές στις οποίες δίνονταν η περιγραφή έξι διαφορετικών χώρων του σχολείου και οι οποίες τελικά στάλθηκαν στο γειτονικό Νηπιαγωγείο.

Η προοπτική παρουσίασης της εργασίας που αφορά στο σχολείο σε ευρύτερο κοινό, μέσα από την αξιοποίηση του διαδικτύου και την ύπαρξη της σχολικής ιστοσελίδας, ενθουσίασε τους/τις μαθητές/-τριες και τους ενεργοποίησε προκειμένου να αναλάβουν ενεργό ρόλο στην όλη προσπάθεια. Σε μια τάξη 24 μαθητών/-τριών, οι ομάδες που συμμετείχαν στην εφαρμογή του σεναρίου είναι έξι, με τέσσερα μέλη η καθεμία. Δεν χρειάστηκε να γίνει επιλογή και χωρισμός σε νέες ομάδες, καθώς τα παιδιά ζήτησαν να παραμείνουν στις ήδη διαμορφωμένες ομάδες τους.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο ανταποκρίνεται στους σκοπούς και στους στόχους του Αναλυτικού προγράμματος για το γλωσσικό μάθημα της Β΄ Τάξης του Δημοτικού Σχολείου, καθώς οι προτάσεις του αποτελούν συμπλήρωμα του σχολικού εγχειριδίου. Βασική επιδίωξή του αποτελεί η παρουσίαση κειμένων (γραπτών, προφορικών και υβριδικών) που συνδυάζονται με συγκεκριμένες επικοινωνιακές περιστάσεις, η κατανόησή τους μέσα σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο και η παραγωγή παρόμοιων κειμένων από τα ίδια τα παιδιά.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Η ενεργοποίηση των μαθητών/-τριών επιτυγχάνεται μέσα από τη χρήση του Η/Υ και των εφαρμογών του διαδικτύου. Οι προτάσεις του σεναρίου παρέχουν ευκαιρίες για συνεργασία μεταξύ των ομάδων, αλλά και για πειραματισμό και εξερεύνηση. Η προσωπική βίωση της εμπλοκής των μαθητών/-τριών στις σχετικές διαδικασίες μπορεί να συμβάλει ώστε τα παιδιά να γνωρίσουν τη χρηστική αξία των ΤΠΕ, οικοδομώντας παράλληλα τη νέα γνώση.

Κείμενα

Εκτός από τα κείμενα του σχολικού εγχειριδίου της Β΄ Δημοτικού (Ενότητα 1: «Ταξίδι στον κόσμο της Γλώσσας», Βιβλίο Μαθητή, τ. Α΄, σσ. 10-20· Τετράδιο Εργασιών, σσ. 9 και 28 και 31 αντίστοιχα για την περιγραφή κειμένων με τη μορφή κόμικ), χρησιμοποιήθηκαν κείμενα επιστολών μαθητών/-τριών που φοιτούσαν στη Β΄ Τάξη την προηγούμενη σχολική χρονιά, αλλά και φωτογραφίες που υποδείχθηκαν και

τραβήχτηκαν από τους μαθητές/-τριες της περσινής Α΄ Τάξης (που είναι οι πρωταγωνιστές της εφαρμογής του συγκεκριμένου σεναρίου).

Ακόμη, χρησιμοποιήθηκαν αρχεία κειμενογράφου για τον σχεδιασμό των καρτέ ενός κόμικ και πολυτροπικά κείμενα, στα οποία συνδυάζονταν εικόνες και μικρές λεζάντες. Η κατανόηση του τρόπου δημιουργίας τους οδήγησε στην παραγωγή παρόμοιων κειμένων από τους/τις μαθητές/-τριες της τάξης εφαρμογής.

Αξιοποιήθηκαν, επίσης, περιεχόμενα από την ιστοσελίδα που δημιουργήθηκε από τον δημιουργό του σεναρίου <http://bitakia.wikispaces.com/>. Ακόμη, χρησιμοποιήθηκε το *Ηλεκτρονικό Λεξικό Τριανταφυλλίδη* (www.greek-language.gr), το οποίο παρουσιάστηκε παράλληλα με τη αναζήτηση συγκεκριμένων λημμάτων στο έντυπο *Εικονογραφημένο Λεξικό*.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

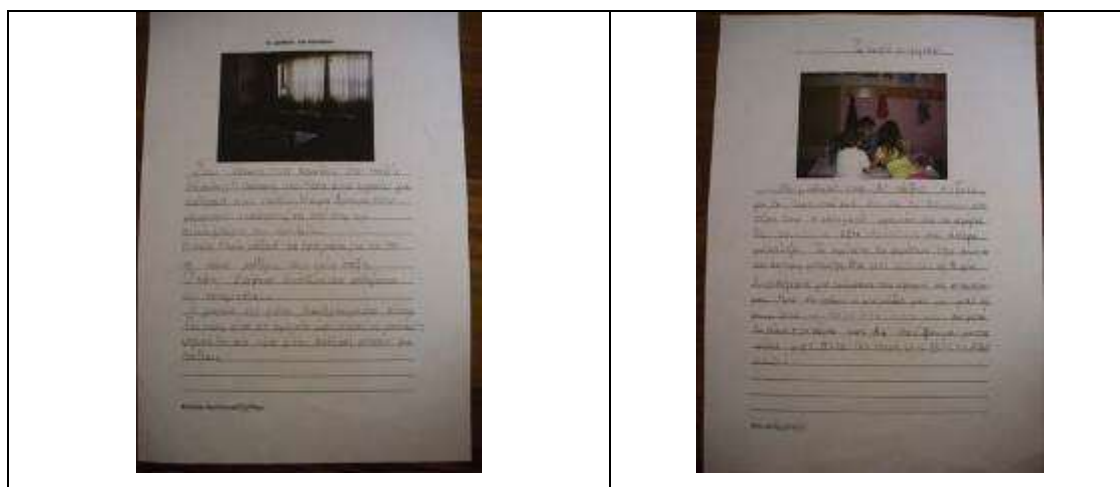
Το αρχικό σενάριο, στο οποίο στηρίζεται η εφαρμογή που παρουσιάζεται, προέβλεπε μια διδακτική πορεία από επτά (7) δραστηριότητες, από τις οποίες επιλέχθηκαν (με βάση τον διατιθέμενο χρόνο αλλά και τις συνθήκες στην τάξη εφαρμογής, καθώς επίσης και την εκτίμηση των δυνατοτήτων των μαθητών/-τριών της τάξης εφαρμογής) τρεις δραστηριότητες, οι οποίες παρουσιάζονται αναλυτικά παρακάτω:

1η & 2η διδακτική ώρα

Σύμφωνα με τον αρχικό προγραμματισμό του σεναρίου, οι μαθητές/-τριες της Β΄ Τάξης καλούνται να συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο το οποίο θα εντοπίσουν σε ένα ηλεκτρονικό περιβάλλον (wiki) στον διαδικτυακό τόπο: <http://bitakia.wikispaces.com/>. Καθώς οι ερωτήσεις αφορούσαν πληροφορίες που ήδη είχαν συζητηθεί κατά την επεξεργασία της 1ης ενότητας στις αρχές της σχολικής χρονιάς (αναφορικά με τον τρόπο που προσέρχονται στο σχολείο, ποιοι τους συνοδεύουν, ποιοι θα ήθελαν να τους συνοδεύουν, από τι κινδυνεύουν και τι πρέπει

να προσέχουν κατά τη διάρκεια της διαδρομής), επιλέχθηκε η παράλειψη της 1ης δραστηριότητας του σεναρίου, ενώ ταυτόχρονα επιχειρήθηκε η σύνδεση του με τις προθέσεις των μαθητών/-τριών της συγκεκριμένης τάξης. Από τη συζήτηση που είχε προηγηθεί, τα παιδιά της Β΄ Τάξης είχαν συμφωνήσει να συγκεντρώσουν υλικό για την παρουσίαση του σχολείου τους, το οποίο επρόκειτο να αναρτηθεί στην –υπό κατασκευή– σχολική ιστοσελίδα. Μάλιστα είχαν θυμηθεί τις εργασίες παρουσίασης του σχολείου τους, στην υλοποίηση των οποίων είχαν συμβάλει και οι ίδιοι/-ες την προηγούμενη σχολική χρονιά. Αυτές λοιπόν οι εργασίες αποτέλεσαν το πρώτο υλικό που χρησιμοποιήθηκε στην έναρξη του σεναρίου και χρησιμοποιήθηκαν για την προώθηση στόχων που αφορούσαν στην κατανόηση του γραπτού λόγου ως μια διαδικασία συνεργατική, που συνάδει με διαφορετικούς σκοπούς ανάγνωσης και παραγωγής, στο πλαίσιο εξοικείωσης με διαφορετικές αναγνωστικές στρατηγικές (εδώ με ένα κείμενο συνεχές, ενώ στην επόμενη δραστηριότητα μη συνεχές κείμενο).

Καθεμία ομάδα έλαβε –σε φωτοτυπία– μια από τις επιστολές που συνέταξαν τα παιδιά της περσινής Β΄ Τάξης και, αφού πρώτα διάβασε το κείμενο, στη συνέχεια –στην ολομέλεια της τάξης– έκαναν σχόλια για το περιεχόμενο τους. Από τις παρατηρήσεις των παιδιών διαπιστώθηκε ότι μπόρεσαν να συνδέσουν το κείμενο της περιγραφής με τη φωτογραφία που βρισκόταν στο πάνω μέρος της επιστολής, ενώ –παράλληλα– εκφράστηκε η αγωνία κάποιων από τους/τις μαθητές/-τριες για τη

δυνατότητά τους να ετοιμάσουν οι ίδιοι/-ες «τόσα μεγάλα» κείμενα. Η διαβεβαίωση εκ μέρους μου για τη μη αναγκαιότητα ύπαρξης κειμένων με μεγάλη έκταση, κατάφερε να μετριάσει τους ενδοιασμούς τους όσον αφορά την εμπλοκή τους στο έργο της παρουσίασης του σχολείου τους.

Αλλαγές υπήρξαν και κατά την εφαρμογή της 2ης δραστηριότητας. Ο αρχικός σχεδιασμός προέβλεπε την ενασχόληση κάθε μαθητή/-τριας ξεχωριστά με την εφαρμογή του Google Earth, στην οποία καλούνταν να καταγράψει τη διεύθυνση της κατοικίας του/της αλλά και του σχολείου, προκειμένου να «λάβει» από το πρόγραμμα οδηγίες για τη διαδρομή που θα πρέπει να κάνει για να προσεγγίσει το σχολικό κτίριο. Κατά την εφαρμογή η συγκεκριμένη δραστηριότητα έγινε στην ολομέλεια της τάξης και επιλέχθηκε να δοθούν ονόματα κεντρικών οδών (αυτές που επισκεφθήκαμε κατά την εφαρμογή προηγούμενου σεναρίου, αναφορικά με τα μαγαζιά της γειτονιάς), καθώς και το στίγμα του σχολείου (ήταν γνωστή η διεύθυνσή του, αφού είχε καταγραφεί σε επιστολή στο προηγούμενη εφαρμογή). Αιτία της συγκεκριμένης διαφοροποίησης αποτέλεσε το γεγονός ότι τα παιδιά δεν γνώριζαν τα ονόματα των οδών στις οποίες βρίσκονται τα σπίτια τους, ενώ με την επιλογή των κεντρικών οδών όλα τους είχαν κάποιο σημείο αναφοράς και, παράλληλα, διατηρούνταν το ενδιαφέρον τους για τις επιλογές που καταγράφονταν στην εφαρμογή.

Διαφοροποίηση υπήρξε επίσης και στον προσανατολισμό της δραστηριότητας. Σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό, κάθε μαθητής ή μαθήτρια έπρεπε να υπολογίσει τον χρόνο που θα χρειαστεί, ανάλογα με το μέσο που θα χρησιμοποιήσει (αυτοκίνητο ή πεζή), προκειμένου να φτάσει στο σχολείο και στη συνέχεια να γίνουν σχόλια και συγκρίσεις. Κατά την εφαρμογή δόθηκε μια άλλη προοπτική στην αξιοποίηση των πληροφοριών που δίνονταν. Εκπρόσωποι των ομάδων, ακολουθώντας συγκεκριμένες υποδείξεις, κατάφεραν να τοποθετήσουν μια πινέζα στη θέση του σχολείου και να καταγράψουν το όνομά του. Μάλιστα κάποιοι μαθητές ήταν γνώστες των δυνατοτήτων επισήμανσης που προσφέρονταν και πρότειναν να τοποθετήσουν κάποιες στον κεντρικό δρόμο κοντά στο σχολείο (για το αστικό λεωφορείο και το βενζινάδικο που υπάρχει εκεί) , ενώ για το σχολείο επιλέχθηκε το εικονίδιο . Στη συνέχεια τα παιδιά καθοδηγήθηκαν προκειμένου να προτείνουν ένα κείμενο που θα περιγράφει τη θέση του σχολείου και τον τρόπο πρόσβασης σε αυτό. Το κείμενο αυτό γράφτηκε καθ' υπαγόρευση από τους/τις μαθητές/-τριες της τάξης σε μια [διαφάνεια](#) στις οποίας το πάνω μέρος υπήρχε η εικόνα του σχολικού κτιρίου. Η εικόνα αυτή με το συνοδευτικό της κείμενο συμφωνήθηκε να χρησιμοποιηθεί για την παρουσίαση του σχολείου στη σχολική ιστοσελίδα.

Στη συνέχεια ζητήθηκε από τις ομάδες να συνεργαστούν, προκειμένου να προτείνει η καθεμία έναν διαφορετικό χώρο του σχολικού κτιρίου που θα ήθελαν να φωτογραφίσουν (η οδηγία που δόθηκε αφορούσε δύο επιλογές, ώστε να αποφευχθούν τυχόν επικαλύψεις). Οι μαθητές/-τριες ανταποκρίθηκαν αμέσως και σύντομα παρουσίασαν τις προτάσεις τους. Έχοντας τη φωτογραφική μηχανή στα χέρια, επισκεφτήκαμε διαδοχικά τους χώρους αυτούς για να τους φωτογραφήσουμε. Προηγήθηκε συμφωνία για την επιλογή ενός εκπροσώπου από καθεμία ομάδα, αλλά και συμφωνία για τη συμπεριφορά των ομάδων κατά την περιήγηση στους χώρους του σχολείου. Βέβαια το δεύτερο μέρος της συμφωνίας δεν τηρήθηκε απαρέγκλιτα, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μια σχετική φασαρία έξω από τις αίθουσες διδασκαλίας. Ένας ακόμη παράγοντας που δεν ελέγχθηκε ήταν ο χρόνος, με αποτέλεσμα να χτυπήσει το κουδούνι για διάλειμμα ενώ η φωτογράφιση δεν είχε ολοκληρωθεί. Αυτή συνεχίστηκε την επόμενη διδακτική ώρα με τις ομάδες που δεν είχαν προλάβει να υποδείξουν τους χώρους που πρότειναν για φωτογράφιση.

Η περιήγηση στους χώρους του σχολείου ήταν αρκετά διασκεδαστική για τα παιδιά, περισσότερο όμως χάρηκαν τη δημιουργία των δικών τους πορτραίτων. Επιστρέφοντας στην τάξη, υπέδειξαν οι ίδιοι τον χώρο στον οποίο θα έπρεπε να σταθεί το μοντέλο της φωτογραφίας και, δίνοντας υποδείξεις στον φωτογράφο της ομάδας τους, φωτογράφισαν όλα τα μέλη τους.

Ένας από τους στόχους του αρχικού σεναρίου αφορούσε τη χρήση της φωτογραφικής μηχανής καθαυτή: «Να μπορούν να φωτογραφίζουν με μια φωτογραφική μηχανή και να αποθηκεύουν τις φωτογραφίες σε ένα υπολογιστή», η συγκεκριμένη όμως εφαρμογή δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι καλύπτει αυτό το στόχο, ίσως η επανάληψη της ίδιας δραστηριότητας και σε άλλες ευκαιρίες να συμβάλει προς την υλοποίησή του.

3η & 4η διδακτική ώρα

Ακολουθώντας τον αρχικό σχεδιασμό του σεναρίου, οι φωτογραφίες που τράβηξαν τα παιδιά μεταφορτώθηκαν στον Η/Υ της τάξης, αλλά και στους φορητούς υπολογιστές των ομάδων. Η διαδικασία της μεταφόρτωσης επιδείχθηκε στα παιδιά με τη βοήθεια της κατάλληλης συσκευής που συνδέθηκε με τον Η/Υ της τάξης και στην οποία τοποθετήθηκε η κάρτα μνήμης της φωτογραφικής μηχανής. Τα παιδιά έδειξαν ενδιαφέρον για τη συσκευή αυτή, κάποια από αυτά είπαν ότι έχουν και στο σπίτι τους, ενώ όλα τους έδειξαν ενθουσιασμό για την ταχύτητα με την οποία έγινε η μεταφόρτωση των εικόνων από τη μνήμη στην επιφάνεια εργασίας του Η/Υ. Για τη μεταφόρτωση των φωτογραφιών στον Η/Υ κάθε ομάδας χρησιμοποιήθηκε μια συσκευή USB που και για αυτήν είχαν σχόλια τα παιδιά. Εξάλλου, την είχαν ξαναδεί να χρησιμοποιείται και σε προηγούμενες δραστηριότητες.

Στη συνέχεια, παρουσιάστηκε στην ολομέλεια της τάξης ένα έτοιμο αρχείο που έγινε με τη βοήθεια του λογισμικού Cartoon Story maker, για τη δημιουργία του οποίου αξιοποιήθηκαν φωτογραφίες από ποικίλους χώρους του σχολείου (ως φόντο), αλλά και τα πρόσωπα των μαθητών/-τριών της τάξης (ως ομιλούσες φιγούρες του κόμικ). Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν βλέποντας τους εαυτούς τους ως πρωταγωνιστές του μιας ιστορίας και αμέσως ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση που τους έγινε αν θέλουν να μάθουν πώς δημιουργήθηκε το συγκεκριμένο αρχείο.

Από τα σχόλια των μαθητών/-τριών έγινε φανερό πως δεν είχαν αντιληφθεί πως κάθε εικόνα που παρουσιάζεται αποτελεί ένα ξεχωριστό καρτέ (καθώς κάθε εικόνα φόντου δίνονταν σε διαφορετική οθόνη και όχι ως μέρος μιας σελίδας) και χρειάστηκε να ανατρέξουμε στο σχολικό εγχειρίδιο για να δούμε παραδείγματα από σελίδες κόμικ και να σχολιάσουμε βασικά χαρακτηριστικά του κειμενικού αυτού είδους. Οι μαθητές/-τριες, αναφερόμενοι και σε προσωπικές τους εμπειρίες από την ανάγνωση σχετικών κειμένων, σχολίασαν το γεγονός ότι οι φωνές των ηρώων δίνονται σε μπαλόνια ή με συννεφάκια, ότι οι σκέψεις τους έχουν μπαλόνια «με τελίτσες» και ότι «αν θέλουμε να γράψουμε κάτι για να καταλάβουμε πού βρισκόμαστε το γράφουμε σε ορθογώνιο κουτάκι» (συμφωνήθηκε να το ονομάζουμε «λεζάντα»).

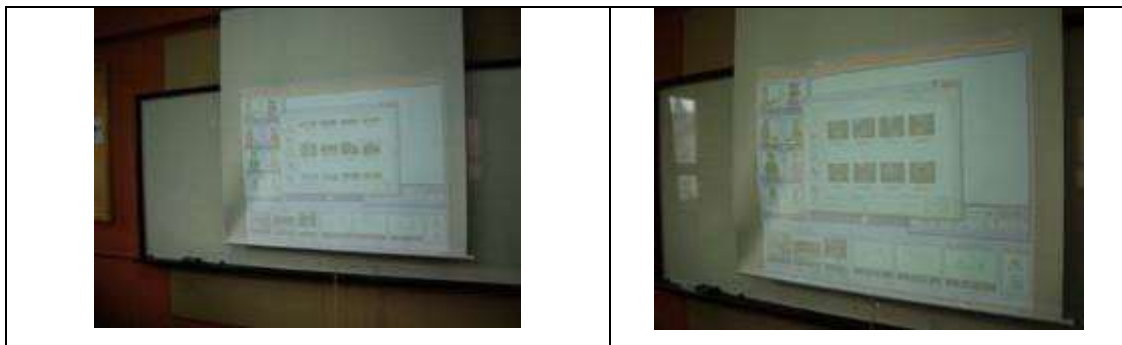
Α' τεύχος Γλώσσα Β' τάξη, σ. 28

Α' τεύχος Γλώσσα Β' τάξη, σ. 31

Η περιγραφή των δυνατοτήτων του λογισμικού Cartoon Story maker και η εξοικειώσή τους με τις επιλογές του λογισμικού για την κατασκευή ενός Comic υπήρξε αρκετά χρονοβόρα. Συγκεκριμένα, επιλέχθηκε να παρουσιαστούν οι δυνατότητες του λογισμικού στην ολομέλεια της τάξης και να κληθούν οι εκπρόσωποι των ομάδων να ολοκληρώσουν το δικό τους καρτέ, παρουσιάζοντας διαδοχικά όλες τις απαραίτητες ενέργειες στην ολομέλεια της τάξης. Έτσι εξηγήθηκαν με τη σειρά και δόθηκαν οδηγίες: «Πώς ανοίγει το αρχείο», «Πώς μπαίνουν νέες εικόνες ως φόντο σε κάθε καρτέ», «Πώς μπορούν να μπουν οι φωτογραφίες των ίδιων των παιδιών», «Πώς μπορούν να μπουν τα συννεφάκια των κειμένων», «Πώς μπορούν να επιλέξουν και να τοποθετήσουν στο επάνω μέρος του καρτέ μια λεζάντα», «Πώς μπορούν να μικρύνουν ή να μεγαλώσουν οι εικόνες που τοποθετούνται στο καρτέ», «Πώς μπορεί να μεγαλώσει το πλαίσιο ενός σύννεφου», «Πώς μπορούν να μικρύνουν τα γράμματα για να χωρέσουν σε ένα πλαίσιο», «Πώς μπορεί να διαγραφεί μια εικόνα που δεν την χρειαζόμαστε», «Πώς μπορεί να αποθηκευτεί ένα αρχείο». Επιπλέον αναφέρθηκε στις ομάδες ότι μπορούν αντί να γράψουν το κείμενο, κάποια μέλη τους να το εκφωνήσουν και να ηχογραφήσουν τη φωνή τους, η οποία μπορεί και να αποθηκευθεί στη εργασία τους.

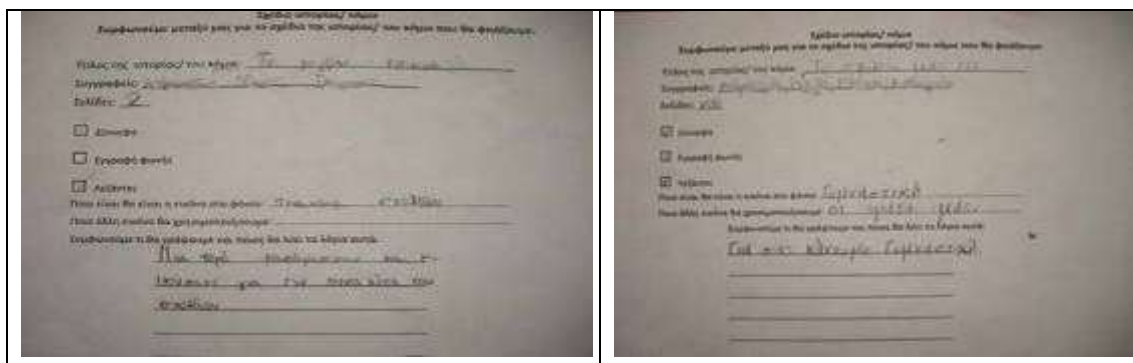
Αφού λοιπόν δόθηκαν οι απαραίτητες οδηγίες, εκπρόσωποι των ομάδων κλήθηκαν να παρουσιάσουν τις προτάσεις τους στην ολομέλεια της τάξης. Καθεμία ομάδα διάλεξε μια φωτογραφία ως φόντο και συμφώνησαν (προφορικά) για το κείμενο που θα μπορούσαν να καταγράψουν στο μπαλόνι. Έτσι, παρουσιάστηκαν τρεις προτάσεις, στις οποίες επιδείχθηκαν βήμα προς βήμα τα στάδια που χρειάζονται για τη δημιουργία ενός κόμικ.

Στο τέλος της διδακτικής ώρας δόθηκε στις ομάδες ένα [φύλλο δραστηριότητας](#) στο οποίο θα έπρεπε να συμφωνήσουν και να καταγράψουν τις επιλογές τους για τη δημιουργία ενός κόμικ, το οποίο αυτή τη φορά, ωστόσο, θα γίνονταν στον Η/Υ κάθε ομάδας και θα είχαν μερίδιο ευθύνης για αυτό όλα τα μέλη τους και όχι μόνο οι εκπρόσωποί τους.

Το φύλλο δραστηριοτήτων αποτελούσε ουσιαστικά ένα προσχέδιο του κόμικ για το οποίο είχαν ήδη συμφωνήσει (προφορικά) να ετοιμάσουν. Περιείχε πληροφορίες που αφορούσαν στις επιλογές που έπρεπε να προϋπολογίσουν (τίτλος, συγγραφείς, σελίδες, αν θα έχει λεζάντες ή σύννεφα ή και εγγραφή φωνής), αλλά και τη συμφωνία τους ως προς το περιεχόμενο του κειμένου τους (ποια εικόνα θα χρησιμοποιήσουν ως φόντο, ποιες άλλες εικόνες θα συμπεριλάβουν και ποιο θα είναι το κείμενο που θα γράψουν).

Κάποιες από τις ομάδες εργάστηκαν αρμονικά παρουσιάζοντας ένα σχέδιο της δράσης τους στο επόμενο δίωρο ενώ ορισμένες άλλες ανάλωσαν τον χρόνο τους με διαπληκτισμούς για τις επιλογές τους.

5η & 6η διδακτική ώρα

Αφού προηγήθηκε συζήτηση για όσα έχουμε συμφωνήσει να ετοιμάσουμε στο πλαίσιο του συγκεκριμένου σχεδίου εργασίας, μοιράστηκε στα παιδιά ένα [φύλλο κόμικ](#) το οποίο αποτελούνταν από καρτέ που ετοίμασαν οι ομάδες στην ολομέλεια της τάξης κατά την προηγούμενη ενασχόλησή τους με το λογισμικό Cartoon Story maker. Η δημιουργία του επιλέχθηκε προκειμένου οι μαθητές/-τριες ένα έχουν μια εικόνα για τις δυνατότητες αξιοποίησης της συνολικής εργασίας των ομάδων. Τα παιδιά έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για αυτό, καθώς στις εικόνες ήταν οι ίδιοι/-ες πρωταγωνιστές.

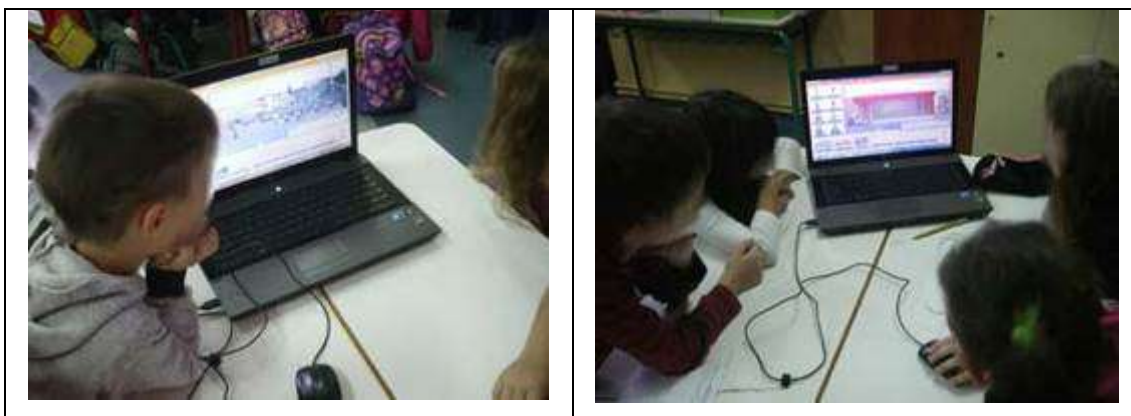

Στη συνέχεια παρακινήθηκαν να εφαρμόσουν παρόμοιες εντολές, η λειτουργία των οποίων επιδείχθηκε στην ολομέλεια της τάξης, προκειμένου να ετοιμάσει κάθε ομάδα το δικό της κόμικ. Η χρήση εντολών στην αγγλική γλώσσα (browse, open, background...) δεν φάνηκε να δυσκολεύει ιδιαίτερα τα παιδιά, καθώς τα σχετικά βήματα επιδεικνύονταν και στον πίνακα. Αρχικά χρειάστηκε να ξαναθυμηθούν οι μαθητές/-τριες τις ενέργειες που έπρεπε να ακολουθήσουν για την εισαγωγή φόντου και εικόνων των πρωταγωνιστών. Οι σχετικές οδηγίες επαναλήφθηκαν με τη βοήθεια του ανακλαστικού προβολέα στην ολομέλεια της τάξης. Κάθε ομάδα είχε στη διάθεσή της έναν φάκελο με φωτογραφίες από ποικίλους χώρους του σχολείου και φωτογραφίες των μαθητών/-τριών της τάξης. Οι μαθητές/-τριες, συμβουλευόμενοι και το σχέδιο της ιστορίας που είχαν συμπληρώσει το προηγούμενο δίωρο, ξεκίνησαν

την εργασία τους ενώ συχνά ζητούσαν τη βοήθεια της εκπαιδευτικού. Όσες φορές κρίνονταν αναγκαίο, δίνονταν οδηγίες στο σύνολο της τάξης ή σε κάθε ομάδα ξεχωριστά.

Πριν από την εισαγωγή των πλαισίων κειμένου, προκλήθηκε και πάλι συζήτηση στην τάξη για τη διαφορά μεταξύ των πλαισίων αυτών (με βελάκια ή χωρίς) και κάποια από τα παιδιά πήραν τον λόγο, αναφέροντας τις σχετικές εμπειρίες τους από την ανάγνωση αντίστοιχων κειμένων. Έτσι ειπώθηκε ότι στα πλαίσια/λεζάντες (χωρίς βελάκια) μπορούμε «να γράψουμε πόσες μέρες έχουν περάσει, σε ποιο μέρος είμαστε, ποιο είναι αυτοί που μιλάνε ή να δώσουμε ένα τίτλο ...». Επίσης, αναφέρθηκε ότι κάποια κείμενα σε κόμικ γράφονται με κεφαλαία γράμματα, επιλογή που ακολούθησε μια ομάδα, ενώ μια άλλη ομάδα παιδιών σχολίασε ότι οι ίδιοι/-ες γνώριζαν πώς να βάλουν και τόνο δεν χρειάζονταν να γράφουν με κεφαλαία γράμματα. Μια τρίτη ομάδα ανέτρεξε στο σχολικό βιβλίο για να διαπιστώσει ότι και οι σελίδες κόμικ που υπάρχουν σε αυτό έχουν «μικρά γράμματα».

Κατά τη γραφή των κειμένων στα πλαίσια, ήταν εμφανής η ανάγκη των παιδιών να ασχοληθούν με την ορθογραφία των λέξεων. Τότε δόθηκε η ευκαιρία να ξαναθυμηθούν κάτι που είχε συζητηθεί σε προηγούμενη ευκαιρία και αφορούσε στον ορθογραφικό έλεγχο των λέξεων. Έτσι, ζητήθηκε από μια ομάδα παιδιών να τους δοθούν οδηγίες προκειμένου να διαπιστώνουν την ορθότητα των επιλογών τους στην

ορθογραφία συγκεκριμένων λέξεων και για αυτό στην ολομέλεια της τάξης επαναλήφθηκαν οι οδηγίες για την ελαχιστοποίηση/επαναφορά του παραθύρου και τη γραφή των λέξεων σε ένα αρχείο κειμενογράφου. Όταν τα παιδιά διαπίστωναν την ορθότητα μιας λέξης, τότε επέστρεφαν στο περιβάλλον του αρχείου Cartoon Story maker για να συνεχίσουν. Βέβαια, η παραπάνω πρακτική δεν ακολουθήθηκε από όλες τις ομάδες, κάποιες επέμεναν να γράφουν χωρίς να ενδιαφέρονται για την ορθογραφία, ενώ τα μέλη κάποιων άλλων ζητούσαν τη βοήθεια από την εκπαιδευτικό.

Μισή ώρα πριν από τη λήξη της διδακτικής ώρας ζητήθηκε από τις ομάδες να αποθηκεύσουν την εργασία τους. Τα περισσότερα παιδιά θυμόταν την έκφραση «Save as» και γρήγορα μπόρεσαν να ανταποκριθούν και στο τελικό στάδιο αυτής της δραστηριότητας, δίνοντας ονόματα στα αρχεία τους που –τα περισσότερα– είχαν σχέση με κινούμενα σχέδια (Μπάτμαν, Flash, ...). Από την εν γένει συμπεριφορά και συμμετοχή των μαθητών/-τριών στη δραστηριότητα, διαπιστώνεται ότι καλύφθηκαν τόσο στόχοι που αφορούν στη γνωριμία και εξοικείωσή τους με τις νέες τεχνολογίες, όσο και στόχοι που αφορούν στη γλώσσα (εμπλουτισμός λεξιλογίου και εξοικείωση με το κειμενικό είδος του κόμικ...). Η ηχητική καταγραφή των κειμένων που δημιούργησαν τα παιδιά, αν και είχε καταγραφεί στον σχεδιασμό ορισμένων ομάδων, δεν πραγματοποιήθηκε λόγω έλλειψης χρόνου.

Οι εργασίες των ομάδων συγκεντρώθηκαν και αποθηκεύτηκαν σε μονάδα usb, προκειμένου να παρουσιαστούν στην ολομέλεια της τάξης (παρουσιάστηκαν 4 από αυτές). Όλοι οι συμμετέχοντες είχαν να κάνουν σχόλια για όσα παρουσιάζονταν, τόσο για τις επιλογές των ομάδων όσο και για τα όσα ακόμη θα μπορούσαν να καταγράψουν στις περιγραφές τους. Σχολιάστηκε, επίσης, το γεγονός ότι θα έπρεπε τα παιδιά να επιμείνουν και να προσέξουν τις επιλογές τους στη μεγέθυνση του πλαισίου κειμένου και στην προσαρμογή του μεγέθους των γραμμάτων, στοιχείο που δυσκόλεψε τις ομάδες, με αποτέλεσμα κάποιες από τις προτάσεις να παρουσιάζονται ανολοκλήρωτες. Ιδιαίτερα ενθουσίασε τα παιδιά η δυνατότητα που είχαν να τοποθετήσουν τις δικές τους φωτογραφίες δίπλα στα σκίτσα που δίνονταν από το ίδιο το πρόγραμμα.

7η & 8η διδακτική ώρα

Η δραστηριότητα είχε ως αφετηρία το φύλλο εργασίας που έχει ετοιμαστεί από τον αρχικό σχεδιαστή του σεναρίου. Προηγήθηκε προβολή του στον πίνακα της τάξης με τη βοήθεια του ανακλαστικού προβολέα και δόθηκαν σχετικές εξηγήσεις για το πώς θα πρέπει να εργαστούν οι ομάδες προκειμένου να προτείνει η καθεμία τον δικό της χώρο για τη δημιουργία μιας πινακίδας (όπως περιγράφεται στον αρχικό σενάριο για τη δραστηριότητα 4). Η ανάγκη σηματοδότησης συγκεκριμένων χώρων του σχολείου είχε ήδη επισημανθεί από τους/τις μαθητές/-τριες ήδη από την αρχή της εφαρμογής του σεναρίου (κατά την περιήγηση στους χώρους του σχολείου και τη φωτογράφησή τους). Με την προβολή του φύλλου δραστηριοτήτων έγινε προσπάθεια να ξαναθυμηθούν τα παιδιά τους χώρους αυτούς. Παράλληλα, έγινε προβολή μιας παρουσίασης, στις διαφάνειες της οποίας υπήρχαν φωτογραφίες που τράβηξαν τα ίδια τα παιδιά προκειμένου να «εντοπίσουν» πιο εύκολα τους χώρους που χρειάζονται σήμανση. Στις ομάδες μοιράστηκαν αντίστοιχα φύλλα δραστηριοτήτων στα οποία ζητούνταν από τα μέλη τους να συμφωνήσουν και να ορίσουν 3 χώρους, για τους οποίους θα πρότειναν τη δημιουργία πινακίδων. Αφού δόθηκε χρόνος για τη συμπλήρωσή τους, οι εκπρόσωποι των ομάδων παρουσίαζαν τις επιλογές τους. Στην ολομέλεια της τάξης καταλήξαμε σε έξι χώρους και καθεμία ομάδα κατέληξε στην καταγραφή μιας επιλογής. Η ιδέα της τοποθέτησης της εικόνας του χώρου που

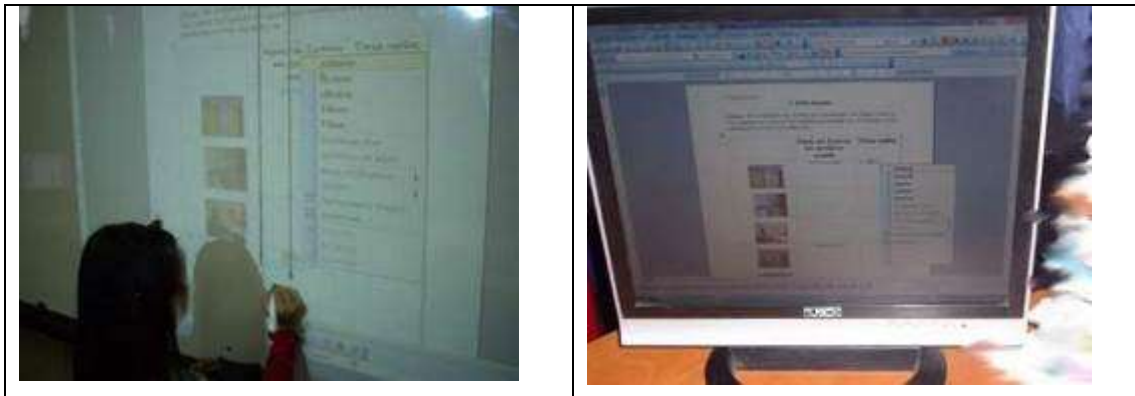
επιλέχθηκε προτάθηκε στις ομάδες και οι εκπρόσωποί τους, αφού πρώτα έδειξαν προσοχή στις οδηγίες που επιδείχθηκαν, επιχείρησαν να ανταποκριθούν σε αυτή την πρόκληση. Επρόκειτο, άλλωστε, για μια επιλογή που είχε υιοθετηθεί και σε προηγούμενα στάδια εφαρμογής σεναρίων και τα παιδιά ήταν ήδη εξοικειωμένα με τις εντολές της αντιγραφής, επικόλλησης, ελαχιστοποίησης και επαναφοράς ενός παραθύρου. Έτσι, οι εκπρόσωποι των ομάδων καθοδηγήθηκαν και αντέγραψαν φωτογραφίες από το αρχείο της παρουσίασης και τις τοποθέτησαν σε μια επιπλέον στήλη που απέκτησε ο πίνακας του αρχικού σεναρίου (αφού πρώτα δέχθηκαν κάποια βοήθεια στη σμίκρυνσή τους).

Κατά την καταγραφή των επιλογών τους, οι εκπρόσωποι των ομάδων είχαν να αντιμετωπίσουν και τα σχόλια των συμμαθητών τους, στις περιπτώσεις που έκαναν ορθογραφικά λάθη. Κάποια από τα παιδιά πρότειναν να αξιοποιήσουν τον ορθογραφικό έλεγχο του κειμενογράφου, πρακτική στην οποία κατέφυγαν και σε προηγούμενες φάσεις εφαρμογής σεναρίων. Το σύνολο των παιδιών φάνηκε ότι έχει αναγνωρίσει τον συμβολισμό της κόκκινης υπογράμμισης (ότι πρόκειται για κάποιο

λάθος), ενώ υπάρχουν ακόμη αρκετοί/-ές μαθητές/-τριες που χρειάζονται εξοικείωση με τη χρήση του ποντικιού κατά την αναζήτηση των ορθογραφημένων επιλογών. Όλοι τους, ωστόσο, έχουν διαπιστώσει τη χρησιμότητα και την αμεσότητα του ορθογραφικού ελέγχου που διατίθεται από έναν κειμενογράφο.

Στη συνέχεια, οι ομάδες κλήθηκαν να εργαστούν στον φορητό Η/Υ τους για να κατασκευάσουν την πινακίδα για τον χώρο που επέλεξαν. Αρχικά επιδείχθηκαν στον πίνακα της τάξης τα βήματα για τη γραφή της/των λέξης/λέξεων της πινακίδας και τη χρήση του Word Art (παρόμοιες οδηγίες δίνονταν και στο [φύλλο δραστηριότητας](#) του αρχικού σεναρίου, το οποίο μοιράστηκε στις ομάδες αλλά δεν αξιοποιήθηκε ιδιαίτερα από αυτές). Οι ομάδες των μαθητών/-τριών εργάστηκαν ακολουθώντας τις οδηγίες, χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες. Εξακολουθούν, βέβαια, να υπάρχουν κάποιες διενέξεις για τη σειρά χρήσης του ποντικιού και του Η/Υ, στοιχείο το οποίο διαταράσσει την ύπαρξη του ομαδικού πνεύματος μεταξύ των μαθητών/-τριών. Σε μια συγκεκριμένη περίπτωση η βεβαιωμένη κίνηση κάποιας μαθήτριας οδήγησε στο να χαθούν οι επιλογές της ομάδας. Τότε ένας μαθητής από μια άλλη ομάδα πρότεινε να βοηθήσει και θύμισε την εντολή της αναίρεσης (την οποία είχαν γνωρίσει τα παιδιά σε προηγούμενη εφαρμογή), η οποία, ωστόσο, φάνηκε πως ακόμη δεν έχει εμπεδωθεί στη συνείδηση των μαθητών/-τριών. Επιχειρήθηκε η χρήση της αλλά είχαν γίνει τόσες λανθασμένες ενέργειες που δεν γινόταν να βρεθούν τα δεδομένα. Ήταν τότε μια καλή ευκαιρία να θυμηθούν τα παιδιά την εντολή της αποθήκευσης, την οποία και γρήγορα μπόρεσαν να εφαρμόσουν.

Οι εργασίες των ομάδων (βλ. Τεκμήρια) αποθηκεύτηκαν και σε συσκευή usb και έτσι μεταφέρθηκαν στον Η/Υ της τάξης. Στη συνέχεια παρουσιάστηκαν στην ολομέλεια της τάξης με τη βοήθεια του ανακλαστικού και σχολιάστηκαν όσον αφορά στη δυνατότητα ανάρτησής τους στους χώρους του σχολείου. Έτσι λοιπόν ακούστηκαν σχόλια για την επιλογή κάποιων ομάδων να γράψουν και τα ονόματά τους στην πινακίδα, επιλογή που όπως φάνηκε επηρέασε σε μεγάλο ποσοστό. Τα παιδιά κατέληξαν, κάνοντας αναφορές και συγκρίσεις με τις πινακίδες που είναι ήδη αναρτημένες στον χώρο του σχολείου ότι είναι προτιμότερο να υπάρχει σε αυτές μια φωτογραφία και να καταγράφεται ο χώρος στον οποίο αναφέρονται.

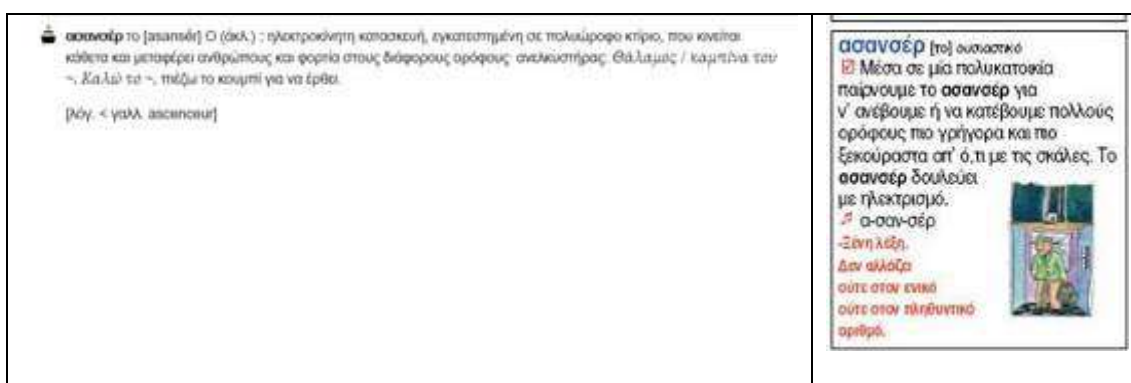

Ιδιαίτερη συζήτηση προέκυψε σχετικά με την εργασία της ομάδας «Σπίντερμαν», τα μέλη της οποίας είχαν επιλέξει να γράψουν πινακίδα για το ασανσέρ του σχολείου. Κατά την ώρα δημιουργίας της πινακίδας και καθώς περιφερόμουν ανάμεσα στις ομάδες, παρέμεινα περισσότερο χρόνο κοντά της προκειμένου να συζητήσουμε γύρω

από το περιεχόμενο της συγκεκριμένης λέξης. Αρχικά τα παιδιά έδειξαν έκπληξη με την πληροφορία ότι η λέξη *ασανσέρ* είναι ξένη (γαλλική) και ότι η ελληνική απόδοσή της είναι ‘ανελκυστήρας’, επέλεξαν όμως να τη συμπεριλάβουν στην πινακίδα τους. Κατά την παρουσίαση της εργασίας, υπήρξαν παιδιά που συνηγόρησαν στην άποψη ότι η λέξη *ασανσέρ* είναι ελληνική, μάλιστα ανέφεραν ότι στα ελληνικά οι λέξεις τελειώνουν σε -ν ή -ς και έτσι με αυτή την ευκαιρία δόθηκε η δυνατότητα εμπέδωσης πληροφοριών του σχολικού βιβλίου.

Κατά τη συζήτηση καταφύγαμε στο *Ηλεκτρονικό Λεξικό Τριανταφυλλίδη* (www.greek-language.gr) για να εντοπίσουμε την πληροφορία που αφορά στην απόδοση της λέξης στα ελληνικά, πληροφορία που βρήκαμε και στο έντυπο *Εικονογραφημένο Λεξικό των μαθητών/-τριών*. Με τον τρόπο αυτό, η τάξη πραγματεύτηκε έναν ακόμη στόχο του αρχικού σεναρίου «Να αποκτήσουν τη δυνατότητα αναζήτησης μιας λέξης στο *Ηλεκτρονικό Λεξικό*», χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι τα παιδιά έχουν εξοικειωθεί με την ιδέα αναζήτησης της ερμηνείας μιας λέξης στο λεξικό (είτε αυτό είναι ηλεκτρονικό είτε έντυπο). Ίσως όμως η αξιοποίηση των ευκαιριών που δίνει η σχολική τάξη να συμβάλουν προς αυτόν τον στόχο.

Η εκτύπωση των εργασιών των ομάδων πραγματοποιήθηκε σε άλλο χώρο από αυτόν της σχολικής αίθουσας, καθώς σε αυτή δεν υπήρχε πρόσβαση σε εκτυπωτή. Τα μέλη των ομάδων επισκέφτηκαν αυτόν τον χώρο σε διαφορετικό χρόνο και, ακολουθώντας

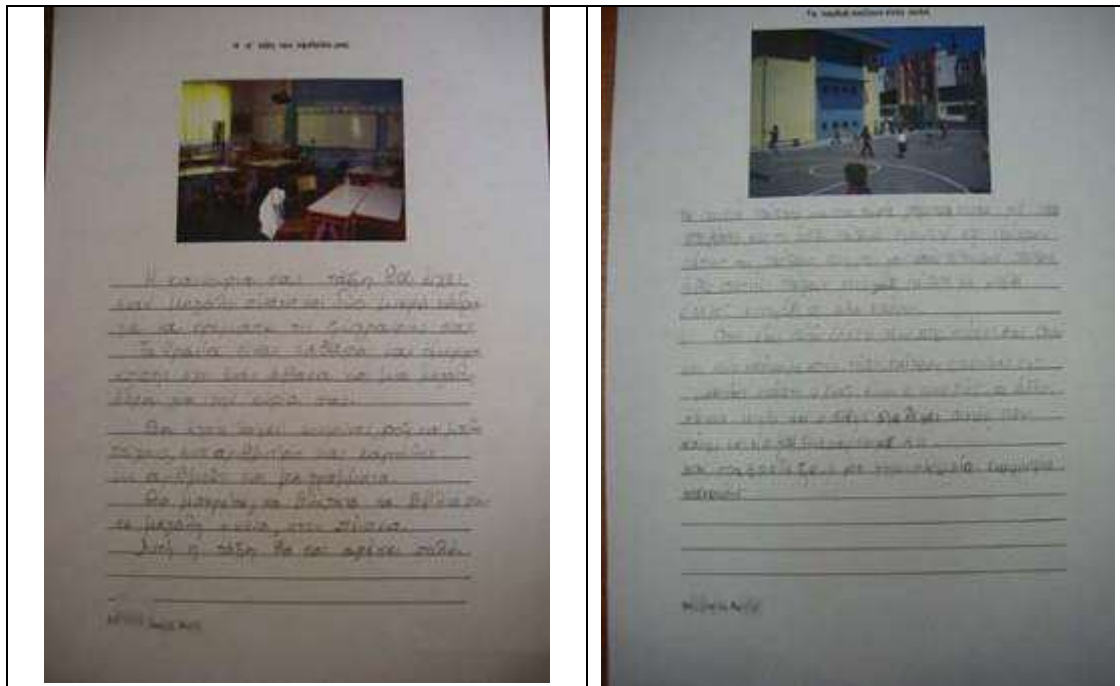

τις οδηγίες που τους δόθηκαν, είχαν τη χαρά να δουν την εργασία τους να αποτυπώνεται σε χαρτί. Τα παιδιά πρότειναν να πλαστικοποιήσουν τις πινακίδες που ετοίμασαν και να τις τοποθετήσουν στους αντίστοιχους χώρους. Κατέληξαν ότι η αναφορά των ονομάτων τους δεν είναι προβληματική, καθώς υποδεικνύει τα πρόσωπα όσων ασχολήθηκαν με τη δεδομένη εργασία, που αφορούσε στην παρουσίαση του σχολείου τους στο ευρύτερο σύνολο (κάποια ονόματα όμως δεν καταγράφηκαν –εξαιτίας λάθος επιλογών ή έλλειψης χρόνου– γι’ αυτό και επιλέχθηκε να μην αναρτηθούν οι συγκεκριμένες εργασίες στους αντίστοιχους χώρους).

Ένας από τους στόχους του αρχικού σεναρίου αφορούσε στη χρήση του εκτυπωτή «Να αποκτήσουν τη δεξιότητα σχετικά με τη χρήση του εκτυπωτή», καθώς όμως η δράση των παιδιών σε σχέση με αυτό το μηχάνημα ήταν πρωτόγνωρη, η συγκεκριμένη δραστηριότητα μπορεί να θεωρηθεί μια ευκαιρία να γνωρίσουν οι μαθητές/-τριες της Β΄ Τάξης μια ακόμη δυνατότητα της χρήσης του Η/Υ.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Σχέδιο ιστορίας/κόμικ

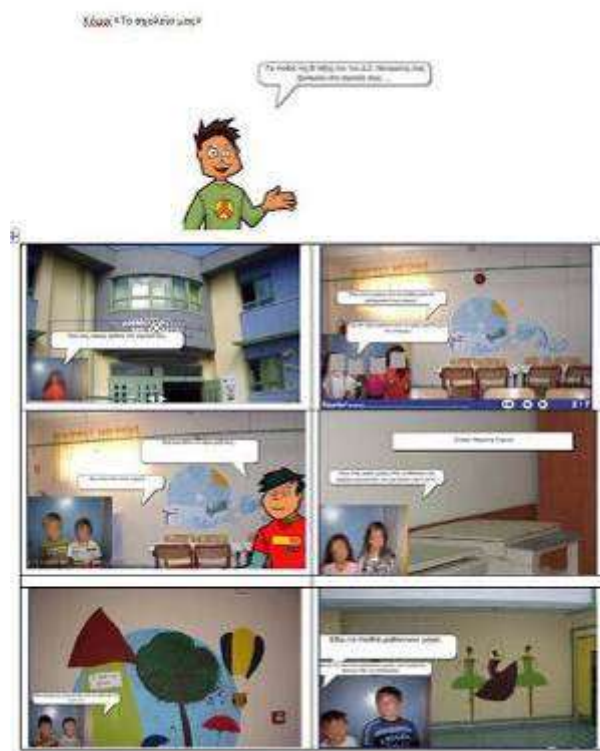
Σχέδιο ιστορίας/κόμικ

Συμφωνούμε μεταξύ μας για το σχέδιο της ιστορίας/ του κόμικ που θα φτιάξουμε:

Τίτλος της ιστορίας/ του κόμικ: _____
 Συγγραφείς: _____
 Σελίδες: _____
 Τόλμα
 Εγγραφή φωνής
 Λόγους
 Ποια είναι τα κύρια ήθη/αρετή στο φάσμα: _____
 Ποια άλλα ήθη/αρετή θα χρησιμοποιήσουμε: _____
 Συμφωνούμε τι θα γράψουμε και ποιος θα λέει τα λόγια αυτά: _____

Φύλλο δραστηριοτήτων, κόμικ «Το σχολείο μας»

1^ο Φύλλο δραστηριοτήτων του 4^{ου} δίωρου

4^η δραστηριότητα

1^ο Βήμα: Γνωστικό

Ομάδες: Με τη βοήθεια της ομάδας που συμπλήρωσε την πρώτη σελίδα σε αυτές χώρες του Σχολείου που χρειάζονται πινάκους και στη δεύτερη σελίδα συμπληρώστε το όνομα της ομάδας σας.

	Χώρες του Σχολείου που χρειάζονται πινάκους	Όνομα ομάδας
1	π.χ. Γουατεμάλα	π.χ. Δούρατα
2		
3		
4		
5		

5^η δραστηριότητα

2^ο Βήμα: Βιωματικό

Ομάδες: Με τη βοήθεια της ομάδας που συμπλήρωσε τον πρώτο πίνακα σε τους χώρους του Σχολείου που χρειάζονται πινάκους και στη δεύτερη σελίδα συμπληρώστε το όνομα της ομάδας σας.

	Χώρος του Σχολείου που χρειάζεται πινάκους	Όνομα ομάδας
1		Το βιβλίο
2		Χάρι, ποτατσάκι
3		Τριτοετής
4		Αίθουσα χορού
5		Αποστολή
6		Αίθουσα ποδοσφαίρου
		Φίλος

2^ο Φύλλο δραστηριοτήτων του 4^{ου} δίωρου

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το συγκεκριμένο σενάριο, σύμφωνα με τον σχεδιαστή του, μπορεί να αξιοποιηθεί και για μεγαλύτερη τάξη του Δημοτικού Σχολείου. Έχοντας την ίδια παρακίνηση (δημοσίευση στη σχολική εφημερίδα ή στην ιστοσελίδα της τάξης ή του σχολείου), οι μεγαλύτεροι/-ες μαθητές/-τριες μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα ίδια δεδομένα και τις ίδιες εφαρμογές για να εμβαθύνουν περισσότερο σε αυτά.

Με το ίδιο σκεπτικό, μπορούν να εστιάσουν την προσοχή τους σε στοιχεία και χώρους του σχολείου που χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή και να επιχειρηματολογήσουν δίνοντας προτάσεις (στους άλλους μαθητές του σχολείου ή τους υπευθύνους) για βελτίωση τους και αποφυγή δυσάρεστων καταστάσεων.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου, το σχολικό εγχειρίδιο χρησιμοποιήθηκε επικουρικά και κυρίως ως αφορμή για την ενασχόληση των μαθητών/-τριών για τις δραστηριότητες που προτείνονται. Όπως ήδη έχει προταθεί από τον σχεδιαστή του μπορεί πράγματι να ξεφύγει από τη λογική και τη σειρά που έχει το σχολικό εγχειρίδιο. Γι' αυτό και μπορεί η εφαρμογή του να αξιοποιήσει και ώρες της ευέλικτης ζώνης, αποτελώντας μέρος ενός ευρύτερου project με τίτλο «Το σχολείο μας».

Παρά το γεγονός ότι κατά την εφαρμογή του σεναρίου δεν αξιοποιήθηκαν όλες οι αρχικές ιδέες του σχεδιαστή του λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών της τάξης εφαρμογής (κυρίως λόγω της εφαρμογής ενός σεναρίου που είχε αφετηρία την ίδια ενότητα του σχολικού βιβλίου), οι προτάσεις είναι εφικτές και υλοποιήσιμες σε μια σχολική τάξη με μαθητές/-τριες της Β' Τάξης που έχουν στοιχειώδη εξοικείωση με τη χρήση του Η/Υ.

Μέσα από την εμπλοκή στις δραστηριότητες του συγκεκριμένου σεναρίου, οι μαθητές/-τριες της συγκεκριμένης τάξης εφαρμογής είχαν την ευκαιρία, εργαζόμενοι/-ες σε ομάδες, να γνωρίσουν ποικίλες περιπτώσεις χρήσης του Η/Υ (λογισμικά παρουσίασης και κειμενογράφου, δημιουργίας κόμικ) και του διαδικτύου (εφαρμογή Google Earth), διαπιστώνοντας τη χρηστική τους αξία. Επίσης, γνώρισαν τη λειτουργία συγκεκριμένων ηλεκτρονικών συσκευών, όπως η ψηφιακή φωτογραφική μηχανή, η συσκευή Card reader (για τη μεταφορά των φωτογραφιών) και του εκτυπωτή. Είχαν, ακόμη, τη δυνατότητα να διαπιστώσουν ότι μπορούν να ανταποκριθούν στην πρόκληση χρήσης και αξιοποίησης των Η/Υ στην τάξη τους. Η δημοσιοποίησή του στην ευρύτερη κοινότητα –μέσα από την ανάρτησή του στην ιστοσελίδα του σχολείου– μπορεί να δικαιώσει την όποια προσπάθεια και συμμετοχή τους στη συγκέντρωση του σχετικού υλικού.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Από το αρχικό σενάριο

Γαβριηλίδου, Ζ., Μ. Σφυρόερα, Λ. Μπεζέ. 2006. *Γλώσσα Β' Δημοτικού: Ταξίδι στον κόσμο της Γλώσσας*, τ. Α'. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Ηλιοπούλου, Μ. 1994. *Γράφω σωστά τις σκέψεις μου για τη Β' Δημοτικού*. Αθήνα: Πατάκης.

Κυρίδης, Α., Β. Δρόσος, Κ. Ντίνας. 2003. *Η πληροφοριακή – Επικοινωνιακή Τεχνολογία στην προσχολική και πρωτοσχολική Εκπαίδευση: Το παράδειγμα της γλώσσας*. Αθήνα: Δαρδανός.

Ματσαγγούρας, Η. 2001. *Κειμενοκεντρική προσέγγιση του γραπτού λόγου*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

Π.Ι. 2011. *Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας & της Λογοτεχνίας στο Δημοτικό Σχολείο*. Αθήνα.

Σολωμονίδου, Χ. 2006. *Νέες τάσεις στην εκπαιδευτική τεχνολογία – Εποικοδομητισμός και σύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης*. Αθήνα: Μεταίχιμο.

Χαραλαμπίδης, Α. & Σ. Χατζηασαββίδης. 1997. *Η διδασκαλία της Λειτουργικής χρήσης της Γλώσσας: Θεωρία και Πρακτική Εφαρμογή*. Θεσσαλονίκη: Κώδικας.